

ФУНКЦІЙНІСТЬ ВИГУКІВ У МОВЛЕННІ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИКІВ

У статті описано типи й функції вигуків, що виступають в українському політичному дискурсі. З'ясовано, що їхнє вживання не є особливо різноманітним, проте дозволяє оцінити емоційний стан доповідача, або зрозуміти його ставлення до порушеної проблеми. Проаналізовано функції вигуків – передусім комунікативну, яка слугує для вираження емоцій і волі та стилістичну – для підкреслення власного стилю мовлення.

Ключові слова: вигук, комунікативна функція, стилістична функція, політичний дискурс.

Статус вигука в українському мовознавстві неоднозначний. Про це, поміж іншими, згадують автори «Теоретичної морфології української мови» і визначають його як проблемний, особливо з погляду класифікації. У енциклопедії «Українська мова» вказано на те, що вигук – це «особливий лексико-граматичний клас слів (розряд, частина мови) незмінюваних слів, які не належать ні до повнозначних, ні до службових слів. Вони є засобом вираження (не називання) емоцій, почуттів, експресивних оцінок, вольових спонувань мовців» [2, 64], проте дискусійність статусу вигуків у цій статті практично не порушена. Дещо відмінним у цих двох працях є також поділ вигуків за семантичною ознакою. Оскільки авторам академічної граматики вдалося детально і ґрунтовно представити статус цих одиниць, ми у подальшому спиратимемося саме на це дослідження. Отож, авторка розділу «Слова-речення» К. Г. Городенська зазначає, що проблему кваліфікації вигуків визначає «питання про співвідношення в них емоційного й поняттєвого, про їхній зв'язок із поняттям і судженням і, відповідно, зі словом та реченням, з різними ярусами мовної системи, зокрема зі сферою мови і мовлення, тощо» [1, 376]. Відповідно до цього, існують різні підходи до встановлення статусу вигуків, із урахуванням традиційного вчення, або кваліфікації, сформованої під впливом російського мовознавства, а також на основі концепції реченнєвої природи вигуків, розробленої І. Р. Вихованцем. Відповідно до різного тлумачення, вигуки:

1) зараховують до морфологічних одиниць, що походять із повнозначних і службових частин мови. За цього традиційного і панівного підходу вигуки «визначають як окремий і особливий розряд слів, що не мають номінативної функції й служать для безпосереднього вираження різних емоцій і волевиявлень» [1, 376];

2) тлумачать як слова, що дозволяє пов'язувати таке розуміння з попереднім. Проте видається важливим, що прихильники такого пояснення (наприклад, Л. Мацько) «застерігають, що вигуки, на протигагу повнозначним словам, не мають лексичного значення, тому що їм невластива поняттєво-предметна, поняттєво-процесуальна та поняттєво-ознакова співвіднесеність [...] Незважаючи на негативні граматичні й словотвірні показники вигуків, представники цього підходу все-таки виділяють їх в окремий лексико-граматичний клас слів на тій підставі, що вони характеризуються виразною специфічністю семантики, граматичних ознак і стилістичних функцій» [1, 376–377];

3) складають «лексико-граматичний клас слів, що стоїть поза повнозначними частинами мови і службовими словами» [1, 377]. Але їх уважають еквівалентами синтаксично нечленованих речень і вказують на їхню особливо важливу комунікативну функцію, що впливає на створення оцінно-модального оформлення висловлення, наприклад, позитивної чи негативної реакції мовця, спонукання до дії;

4) «співвіднесено з логічною основою речення – судженням, яке має в них словесно не виражену, імпліцитну, основу». Автор цієї концепції І. Р. Вихованець вважає, що реченнєва природа вигуків є особливою, адже полягає в тому, що вигуки, виражаючи емоції мовця, лише опосередковано пов'язуються зі судженням, в їхньому семантико-синтаксичному функціонуванні важливою є саме роль інтонації та контексту [1, 377].

Щодо семантики вигуків, то вона має «конкретно-ситуативний характер і розкривається у контексті, у зв'язках із іншими словами, за допомогою інтонації, може доповнюватися мімікою, жестами» [2, 64]. **Інтонація** відіграє важливу роль в оформленні речення з вигуківим елементом: «усі вигуки супроводжує специфічне інтонаційне оформлення – інтонація видільності, проте не завжди оклична, бо частина емоційних вигуків позбавлена інтонаційних ознак окличності» [1, 377]. На жаль, у нашому дослідженні фактор інтонації фактично не був урахований, адже джерельною базою стали матеріали стенограм Верховної Ради України (далі – ВР), які не містять аудіо-файлів, які б дозволяли оцінити, скажімо, емоційний стан мовця чи іронічний тон, неоднозначно виключно за допомогою тексту можна трактувати й функції цих одиниць.

Щодо визначення основних **функцій** цих одиниць, то ними є передусім *комунікативна* (вираження емоцій і волі) і *стилістична*. Крім того, вигуки спрямовані переважно у сферу мовлення, а важливим фактором їхнього функціонування виступає контекст, адже «вигуки передають надзвичайно широкий спектр емоцій і почуттів, але їх створюють не самі вигуки, а контекстне оточення й відповідна інтонація, що свідчить про контекстну зумовленість їхніх значень» [1, 381]. Натомість суб'єктивність семантики вигуків пов'язана саме з їхнім скеруванням у мовлення, що «виявляється в тому, що вони функціонують як мовні знаки вираження індивідуального ставлення мовця до ситуації, викликаного насамперед почуттями і волею. Вигуки є узагальнено-усвідомленими мовними знаками для вираження почуттів і волевиявлень мовців, суб'єктивного ставлення їх до об'єктивного світу. Характерно, що ті різноманітні почуття, які передають вигуки, є наслідком дії контекстного оточення, впливають із ситуації мовлення. Оскільки значеннева своєрідність вигуків виявляється не тільки в конкретній мовленнєвій ситуації, то це свідчить про відносність їхньої семантики» [1, 378].

Дещо відмінним є поділ вигуків із урахуванням їхньої семантики у різних джерелах (пор.: [1, 381–383; 2, 64; 3, 428–431; 6, 316]). Проте семантичний поділ зазвичай полягає у розмежуванні цих одиниць на такі, які виражають різні емоції та почуття або волевиявлення мовця, а також на ті, які передають такі волевиявлення як наказ, розпорядження, заохочення тощо. Важливим є також той факт, що встановлення межі між різними типами вигуків часто є приблизним і необ'єктивним. Вартим уваги є також той факт, що «зв'язок емоцій і почуттів, що їх виражають ті чи ті вигуки, з їхньою структурою є суспільно усвідомленим, соціальним, закріпленим історичним досвідом. Про це свідчить, з одного боку, те, що різні за своєю звуковою та морфемною структурою вигуки, набуваючи відповідного інтонаційного оформлення, передають однакові емоції або почуття. Характерно, що чимало вигуків може функціонально перетинатися» [1, 378].

З'ясовуючи семантику вигука *A* в українській мові, О. Мельник описала критерії, за якими вона виявляється в кожній конкретній ситуації. Ними є: «контекст (семантика привигуків слів, смислове, комунікативне та емоційне наповнення привигуків фраз та речень), ситуація вживання вигука (ця характеристика не дорівнює контекстові, вона використовується для опису комунікативної ситуації, прагматичного аспекту спілкування) і позиція (типове розташування вигука у структурі діалогу чи монологічного висловлювання щодо інших структурних елементів – запит інформації, відповідь, роз'яснення, переконання тощо або щодо синтаксичних структур – окличне речення, тривала пауза тощо)» [5, 30]. Дослідниця виокремила додатково 14 семантичних варіантів, крім тих, зафіксованих у словниках, серед яких відмітила такі: 'агресія, завзяття', 'байдужість', 'відмахнутися', 'злість', 'зрозуміло', 'рішучість', 'обурення', 'повчальний тон', 'привітне впізнавання', 'пригадати', 'радість, захват', 'розгубленість', 'стурбованість, сполоханість', 'тріумф' [5, 30–31]. Тобто за детального вивчення окремого вигука в різних контекстах можна встановити його додаткові семантичні нашарування, дослідниця називає їх варіантами і подає у вигляді таблиці [5, 33–36], вона також зазначає, що «проведене дослідження дало змогу виявити значно ширший, ніж подано у словниках, семантичний спектр вигука *A*, а також певну ієрархію його значень за частотністю вживання» [5, 39].

Як ми вже згадували, вигуки поділяють на дві основні групи: емоційні й ті, які передають різні волевиявлення. У межах другої групи існує поділ на наказово-спонукальні й апелятивні вигуки. Проаналізуємо їх детальніше з урахуванням їхнього значення на конкретних прикладах уживання в мовленні українських політиків.

Емоційні вигуки «виражають ситуативний психічний стан (емоції) або стійке ставлення (почуття) мовця» [2, 64], їх уживають для «вираження емоцій і почуттів людини, її фізичного та психічного стану тощо» [1, 382]. Ці одиниці передають радість, захоплення, піднесення, сум, горе, жаль, жах, страх, зневагу, огиду, осуд, докір, закид, обурення, презирство, гнів, невдоволення, співчуття, уболівання, вагання, сумнів, рішучість, певність, висміювання, іронію. Це надзвичайно багатий пласт, до якого відносимо вигуки *a! o! e! y! i! ай! ах! a-a! o-o! e-e-e! тьху! твалт! біда! біда та й годі! слава! жах! страх! Боже!* й ін., напр.: *Так ви ж вимагаєте Регламент щоб я виконував. Що мені робити? А? Не виконувати Регламент? Давайте ще хвилину дамо і закінчуйте* (В. Рибак). У парламентському мовленні більшість із них практично не вживається, вони притаманні розмовному мовленню, а в сесійній залі відповідним є офіційно-діловий стиль, за правилами якого їхнє вживання є зайвим і невідповідним. Проте деякі з названих вигуків є частотними щодо вживання у мовленні політиків поза стінами Ради, наприклад, під час коментування подій після засідань, звернень до колег за допомогою преси, телебачення.

Зазвичай у ВР вигуки, що використовуються політиками, виражають захоплення, здивування, осуд, нетерплячість, бажаність, жах, біль, погрозу, сумнів: *Ну, слава Богу, що ми ще не приймаємо участь в місії в Китаї і в Австралії. Це залишилось там, де ми з честю не виконували завдання нашої Батьківщини* (О. Кузьмук); *Бог ти мій! Що це за дикість така!* (О. Шевченко); *Та майте совість!* (О. Тягнибок); *Я*

поставлю на голосування. Ви тільки не кричіть ніхто: ні свої, ні... **Не треба**. Прошу (В. Рибак); Шановні колеги, уявіть собі ситуацію, **не дай боже**, але горить хата і рятівники Чорноморського флоту знаходяться ближче ніж наші рятівники, і вони захистили життя людей, але при цьому змушені були виламати двері, зламати огорожу (Н. Шуфрич); Буде інший голова Верховної Ради – **дай Бог**. У мене вистачить обов'язків (В. Рибак). Звичайно, комунікати, що містять такі вигуки, відносимо до емоційних, вони засвідчують нестриманість мовця, його обурення, занепокоєння тощо, зазвичай вони притаманні тільки окремим особам – не надто врівноваженим доповідачам (пор. наведені приклади).

Значення одного й того ж вигука залежить від контексту – воно може варіюватися, проте це виявляється абсолютно неможливим для деяких із них. Наприклад, вигук *геть!* сприймається однозначно, незалежно від контексту: у свідомості мовця, а відтак і адресата він асоціюється лише «з наказом виконати певну дію» [1, 381]: *'Тушку' геть з залу! Зрадника геть з залу!* (О. Тягнибок). Словник української мови подає такі тлумачення цього вигука: «1. Уживається як наказ відійти від кого-, чого-небудь, покинути, залишити кого-, що-небудь: – *Геть, одчепись!* – крикнула Лукина й глянула Уласові просто в вічі (І. Нечуй-Левицький); [*Одарка:*] *Бренеш!.. Геть з моїх очей, а то битиму!* (Панас Мирний); *Геть, уславлений спокою! Ми в труді, у боротьбі!* (М. Рильський); 2. Уживається як наказ віддалити, забрати, усунути кого-небудь: *Почав її словами картати, а дитиночка на руках так і пручається – кричить. Пан іще гірше розгнівався: – Геть ту дитину!* – гукнув, – *геть!* (Марко Вовчок); *Тоді промовляють.. панянки: – Геть Ларька, геть з покоїв! Од його горілкою тхне* (С. Васильченко); 3. Уживається у значенні слів не треба, не потрібний, щоб не було (частіше в закликах): *А у Тимчасового уряду є сепаратний мир з російськими капіталістами. Геть цей сепаратний мир!* (В. Ленін); [*Сапфо:*] *Геть анемони й фіалки! Дай мені квітку з гранати!* (Леся Українка) [7, 27].

Описані вище сприйняття вигука *геть!* подібні й із відіменниковим вигуком *ганьба!*, «що виражає осуд кого-, чого-небудь» [7, 27] і який завжди звучить підсилено емоційно: *Журналісти телефонують: депутати Шуфрич і Колесніченко прикриваючись газеткою голосували за своїх колег. Це ганьба! І я дуже вдячний журналістам!* (І. Мірошніченко); *Я вірю в те, що ми як опозиція доможемося того, що уряд в цьому році буде звітувати, виконувати свої зобов'язання, що Юлія Тимошенко і Юрій Луценко будуть на свободі разом з нами, тому що ганьба тій країні, де політики, яких шанує велика кількість людей, проводять Різдвяні чи новорічні свята і вже не перициї рік за ґратами* (М. Томенко), чи вигуком увага!, яки виражає застереження: *У мене запитання до того, хто був доповідачем з цього питання. Я хотів би, щоб він послухав запитання. Увага!* (С. Соколов).

Згадані вигуки рідко зафіксовані у стенограмах, проте, як нам відомо, вони часто звучать у залі ВР України. Зазвичай замість них у стенограмах занотовано: «Шум у залі», під час якого саме можна почути *ганьба!* та *геть!* Це, мабуть, одні з найхарактерніших українських вигуків, що в політичному дискурсі останніх років влучно називають незгоду з діями мовця, його виступом, аргументами. Ці вигуки прямо асоціюються з невдоволенням громади вчинками влади, вони також найчастіше з'являються в різного роду політичних слоганах, закликах, гаслах, рекламі, назвах газетних статей тощо, наприклад: *Путін, іди геть!* (Т. Стецьків, Українська правда, 14.03.2014); *Це хіба наші питання? А ваші – ні? Україна – це не ваші питання? Геть ідіть звідси! Геть ідіть з України! Якщо це наші питання... Якщо це ваша країна, то боріться за неї. Якщо це наша країна, а ваша вотчина, де ви наживаєтеся, то ідіть звідси геть. Велика Росія прийме вас!* (В. Бондаренко, <http://tvi.ua/>, 16.04.2014); *Сьогодні у столиці активісти провели акцію «Геть шурів із податкової служби!»* (<http://hromadske.tv>, 5.05.2014); *Опозиція зустріла Януковича в Раді вигуками «Юлі – волю!», а провела – «Банду геть!»*; *Після того, як церемонія закінчилася і Янукович встав, щоб залишити залу, опозиція почала скандувати «Банду геть!» та «Ганьба»* (<http://ipress.ua/>, 15.05.2013).

Описані типи вигуків належать до наступної групи – наказових вигуків, які проаналізуємо далі детальніше.

Наказові вигуки виражають наказ, вимогу, розпорядження припинити певну дію: *геть! годі! цить! марш!* Наприклад: *Я закликаю парламент: годі вже, і так уже витратили багато часу, треба працювати, без робочого парламенту країна буде втрачати, втрачати буде кожна людина* (В. Янукович); *Я іноді кажу: досить скиглити. Візьміть лопату, садіть картоплю, капусту, робіть своє життя легшим* (М. Азаров); *Досить красти! Зупиніться! Поверніть партію «Батьківщина» людям, які їй вірять і хочуть за неї голосувати* (Ю. Тимошенко). Приклади вживання найпоширенішого з вигуків – *геть!* ми уже наводили вище, зазначимо лише, що цей вигук, як і *ганьба!*, *годі (красти, брехати)!* у мовленні українських політиків є чи не найулюбленішими способами висловлення незадоволення, несприйняття інформації, особи тощо, а тому доволі часто вживаються і виступають у різноманітних контекстах, у тому числі, у публіцистиці: *«Томенко до Азарова: «Досить красти!»»* (назва статті) і цитування М. Томенка: *«Але абсолютній більшості громадян цілком очевидна вимога до представників влади – від столиці до села, від Президента до найменшого чиновника – «годі красти»* (<http://un.ua/>, 29.12.2013).

Спонукальні вигуки «виражають наказ, заклик, заохочення, заборону тощо» [2, 64], наприклад: *ну!* *нумо!* *ану!* *гайда!* Їх помітно мало серед проаналізованих нами прикладів, вони трапляються тільки спорадично. У наведеному нижче прикладі *ну* виступає й у ролі вигука (2, 3), й у ролі умовної частки (1): *По Прасолову давайте закінчимо питання, ну* (1), *а як? Ну* (2), *якщо ми кажемо, за Регламент. У нас Сас в цьому професор. Ну* (3), *питання ми повинні закінчити* (В. Рибак). Щодо 3 прикладу, наше твердження може бути помилковим, адже визначення статусу вигука залежить не тільки від контексту, а й інтонації мовця. На жаль, стенограми засідань Верховної Ради не містять аудіо-версії, яка б допомогла у встановленні і розрізненні функційного значення цих двох одиниць, а такі приклади, як наведений нижче, трапляються рідко: *Хвилина домовились, давайте...; 3 процедури голосування, правда, не було. Ну, давайте.* Олег Тягнибок (В. Рибак).

За допомогою **апелятивних** вигуків привертають увагу людей, звертаються до них, наприклад: *агов!* *алло!* *гей!* *гов!* *агей!* Їхню підгрупу становлять **вокативні** вигуки – це «слова-покликання чи відгону тварин, тварин, птахів, команди свійським тваринам» [2, 64]. Сюди ж належать **етикетні** вигуки, що «виражають почуття морально-етичного обов'язку мовця перед співрозмовниками, вказують на культурно-історичну традицію мовного спілкування» [2, 64]: *бувай!* *будь здоров!* *будь ласка!* *будьмо!* *вибач(те)!* *даруй(те)!* *добридень!* *добраніч!* *добрий вечір!* *добрий день!* *доброго здоров'я!* *до побачення!* *дякую!* *здрастуйте!* *на все добре!* *пробач(те)!* *перепрошую!* *прошу!* *ласкаво просимо!* *уклінно просимо!* *смачного!* *спасибі!* *хай щастить!* *чолом!* *щасливо!* Ці вигуки формують «етичні межі спілкування, вони постійні в типових ситуаціях, лаконічні за формою і стандартні за вживанням, указують на соціальний контекст і роль у ньому мовця, завжди зумовлені розподілом ролей між мовцем і слухачем-адресатом мовлення в комунікативних ситуаціях» [3, 429]. Такі приклади часто звучать у сесійній залі ВР, оскільки вони повністю відповідають мовному етикетові та політичній поведінці, свідчать про вміле володіння засобами мови і мистецтвом риторики: *Всім доброго дня, шановні народні депутати України!* (А. Яценюк); *Включайте до порядку денного законопроекти і тоді парламент працює. По-іншому він працювати не буде. Дякую за увагу* (А. Яценюк); *Добрий день, дорогі колеги, хочу ще раз звернути увагу, що Верховна Рада, на жаль, продовжує не виконувати своїх функцій і не працює як вона повинна працювати* (В. Кличко); *Будь ласка, ми вас просимо, заради конструктивної роботи парламенту, налагодьте нормальний процес роботи в залі. Дякую* (О. Тягнибок); *Оце, будь ласка, розберіться серед своїх. Дякую* (О. Чорноволенко); *Слово передається Борису Івановичу Тарасюку, виступи з трибуни. Будь ласка, Борис Іванович* (А. Яценюк); *Будь ласка, дайте можливість закінчити, бо це один представник від комуністів записаний на питання. Будь ласка* (Р. Богатирьова); *Шановні колеги, дозвольте нагадати вам, що відповідно до статті 83 чергова друга сесія Верховної Ради України сьомого скликання розпочне свою роботу у вівторок 5 лютого. Спасибі за роботу і до зустрічі* (В. Рибак); *І тому участі у цьому, вибачте, гамузовому голосуванні наша фракція брати не буде. Дякую* (А. Мартинюк).

Упродовж останнього року, особливо під кінець 2013 – на початку 2014 р. здобув популярності вигук *Слава Україні!* Ним розпочинають і завершують свої виступи політики різних рангів, проте, відмінних політичних поглядів і партій. Він звучить, наприклад, у Верховній Раді, поміж іншими, ним послуговуються депутати від партій Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», Радикальна Партія Олега Ляшка, «Всеукраїнське об'єднання «Свобода», Політична партія «Удар (український Демократичний Альянс за Реформи) Віталія Кличка», позафракційні депутати (див. виступ О. Ляшка, <http://www.youtube.com/watch?v=ZNxIZQmtRRQ>, 20.03.2014; вітання в. о. Президента України, Голови Верховної Ради О. Турчинова з нагоди Дня Перемоги, <http://rada.gov.ua/news/Top-novyna/92380.html>, 9.05.2014). Цей вигук не використовують представники таких партій, як «Комуністична партія України» чи «Партія регіонів». Відповідь на нього – *Героям слава!* у стінах Верховної Ради звучить не завжди, хоча після трагічних подій на Майдані Незалежності у грудні 2013 – лютому 2014 він почав з'являтися частіше (див. напр., виступ О. Тягнибока, <http://www.youtube.com/watch?v=AmgOs2gsAMI>, 3.12.2013; виступ О. Турчинова, <http://www.youtube.com/watch?v=B1A2STgrTpA>, 21.02.2014 й ін.). Вигук *Слава Україні!* помічаємо і в інших політичних документах, наприклад, у Зверненні Голови Верховної Ради України Виконуючого обов'язки Президента України – Верховного Головнокомандувача до особового складу Збройних Сил України на території Автономної Республіки Крим, до членів сімей військовослужбовців, в якому на завершення використано таке формулювання: *«Слава Україні та її Збройним Силам!»* (<http://www.mil.gov.ua/index.php?lang=ua&part=news&sub=read&id=32957>, 12.03.2014). Описані вигуки мають власну історію появи і функціонування, проте в сучасному політичному дискурсі їхня функція полягає передусім в утвердженні того, що дії і вчинки певної особи / груп осіб / партій скеровані на розвиток і піднесення держави, у такий спосіб мовці також висловлюють повагу й подяку українському народові, й окремим людям, зокрема. Отож, можемо констатувати поширення використання цих вигуків (першого з описаних – набагато частіше) не тільки серед суспільно-активної української громади

(згадаймо, хоча б його вживання журналістами, телеведучими, авторами листівок і рекламних роликів, чи написи на будинках, машинах тощо під час активної фази протистояння між владою та українським народом у період т. зв. «Революції гідності» чи Євромайдану), але й дедалі ширшим колом політиків. Звичайно, іноді такі кроки можна розцінювати як популістичні і маніпуляторські, але ми засвідчуємо появу і поширення у сучасному українському політичному дискурсі двох відносно нових вигуків і наголошуємо на зростанні їхньої функційної наповненості.

Підсумовуючи, відзначимо, що використання вигуків передає різні емоційні стани мовця, вони можуть виражати як негативні, так і позитивні емоції, наприклад, невдоволення, докір, зневагу, презирство, осуд, несхвалення, захоплення, здивування, переживання, нетерплячість, бажаність, сумнів, погрозу, уболівання, жаль і под. Усі типи вигуків, крім вокативних, широко представлені в мовленні українських політиків. Вони реалізують закладені в них функції – передусім, комунікативну – для вираження емоцій і волі, інколи стилістичну – для збагачення і підреслення власного стилю мовлення, звертаючи в такий спосіб увагу на певну проблему чи свою особу. Їхнє використання не є особливо різноманітним, проте дозволяє оцінити емоційний стан доповідача, або зрозуміти ставлення до порушеної проблеми тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вихованець І. Теоретична морфологія української мови / І. Вихованець, К. Городенська. – К. : «Пулсари», 2004. – С. 374–386.
2. Мацько Л. І. Вигук / Л. І. Мацько // Українська мова : Енциклопедія / [редкол. : Русанівський В. М. (співголова), Тараненко О. О. (співголова), М. П. Зяблюк та ін.]. – К. : Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. – С. 64.
3. Мацько Л. І. Вигуки / Л. І. Мацько // Сучасна українська літературна мова : підручник / [ред. А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін.]. – К. : Вища школа, 2002. – С. 427–431.
4. Мацько Л. І. Інтер'єктиви в українській мові : Навчальний посібник / Л. І. Мацько. – К. : КДПІ, 1981. – 130 с.
5. Мельник О. Семантика вигука в українській мові / О. Мельник // Українське мовознавство. – 2011. – №42. – С. 26–40.
6. Плющ М. Я. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія / М. Я. Плющ. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – С. 316–319.
7. [Словник української мови : в 11 томах / НАН України; Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні.](#) – К. : Наукова думка, 1970–1980. – Т. 2. – 1971. – С. 27, 57.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

Стенограми Верховної Ради України 6 та 7 скликання, <http://static.rada.gov.ua/>
Газета «Українська правда», <http://www.pravda.com.ua/>
<http://rada.gov.ua/news/>
<http://un.ua>
<http://ipress.ua/>
<http://tvi.ua/>
<http://hromadske.tv>
<http://www.mil.gov.ua>
<http://www.youtube.com>

В статье описаны типы и функции междометий, которые выступают в украинском политическом дискурсе. Установлено, что их использование не особенно разнородно, однако позволяет оценить эмоциональное состояние докладчика или понять его отношение к проблеме. Проанализированы функции междометий – прежде всего коммуникативная, которая отражает выражение эмоций и волеизъявления, а также стилистическая – для подчеркивания собственного стиля говорящего.

Ключевые слова: междометие, коммуникативная функция, стилистическая функция, политический дискурс.

This article describes the types and functions of interjections in Ukrainian political discourse. Their use is not particularly diverse, but allows us to estimate the emotional state of the speaker or to understand its relation to the problem. Analyzed the function of interjections – primarily communicative, which reflects the expression of emotion and expression, as well as stylistic – to emphasize the speaker's own style.

Key words: interjection, communicative function, stylistic function, political discourse.